

Mihalis Leventis s-a născut în 1952 în Elefsina, unde a crescut, locuiește și își desfășoară activitatea până în prezent. A studiat filologia la Atena (1975) și psihologia la Paris (1985).

A publicat cărți de poezie și proză și a fost editor. A lucrat ca profesor în învățământul secundar timp de 35 de ani.

MIHALIS LEVÉNTIS

PĂRINTELE
AMBROZIE LAZARIS

*Prietenul de suflet
al Sfântului Porfirie*

Traducere din limba greacă
Emanuel Dumitru

editura
Σοφία

București

CAPITOLUL I

În Sfântul Munte

În 1935, după ce tânărul din Lefkada se eliberase din armată și se afla pe insula sa de origine, a avut loc o mobilizare generală din cauza unei mișcări de revoltă din Macedonia, provocate de un general pe nume Kammenos. În anul 2001, părintele a povestit cum s-a întors la Atena și de acolo a plecat spre Sfântul Munte:

„În '35 s-a dat mobilizare generală, pentru că făcuse omul ăsta o revoluție în Macedonia. Ca să ajung din Lefkada în Atena mi-a luat trei zile, cu un vapor vechi. Dar, până să ajungem la Atena, mișcarea a fost reprimată.

Când am ajuns în Atena și am auzit că mișcarea a fost lichidată, m-am simțit pierdut. Nu aveam nimic, nu cunoșteam pe nimeni. Soldați cunoșteam, dar apoi, când am devenit civil... Do-ua-trei zile am stat în Atena. Am înnoptat la un hotel aparținând cuiva din Lefkada.

A treia zi s-a apropiat cineva de mine și mi-a zis:

– Mergem în Sfântul Munte?

L-am întrebat:

– Unde e Sfântul Munte?

– În nord, în Macedonia.

Nu cunoșteam nimic despre Sfântul Munte și nici despre viața călugărească. I-am zis:

– Să mergem!

– Pregătește-te, îmi spune, vaporul pleacă diseară.

Un necunoscut!

Am plecat deci. După două zile, am ajuns în Dafni. Din Pireu, vaporul a mers direct la Dafni.

– Acum unde ne ducem?

– Mergem la Xiropotamu diseară, îmi zice. Dar nu o să rămânem acolo, o să ne îndreptăm spre Cutlumuș. Acolo o să ne închinoviem.

Când am ajuns la Xiropotamu, la poartă, am fost năucit. Sfinții patruzeci de mucenici au coborât din icoană și au vorbit între ei timp de 20 de minute. Eu eram răvășit cu totul. «Doamne, ce se întâmplă?», m-am gândit. Sfinții patruzeci de mucenici au coborât în curtea bisericii! La scurt timp aceștia au dispărut. Am întrebat pe cineva:

– Cine erau oamenii ăștia, soldații, care au stat de vorbă, afară? Unde s-au dus?

– Care soldați? mă întreabă.

Am stat acolo peste noapte și a doua zi am plecat la Cutlumuș. Am intrat la stăreție. I-am spus însoțitorului meu că am de gând să rămân și a decis că rămâne și el. Însă a doua zi a dispărut. Nu știu ce s-a întâmplat. Am încercat să dau de el, l-am căutat la Careia, peste tot; nimic!"

Viața în Sfântul Munte nu era ușoară atunci, dar s-a dedicat împlinirii îndatoririlor sale monahale cu mare zel. După cum am amintit deja, terminase două clase, era aproape analfabet, dar era înalt și puternic, așa că muncile grele nu-l speriau. Întâmplările care urmează spun multe despre caracterul său, despre încercările prin care l-a pregătit Dumnezeu și harul pe care i l-a dăruit.

Starețul de la acea vreme era un ieromonah foarte aspru, părintele Damian. Într-o după-amiază, la câteva luni după ce hotărâse să rămână la Cutlumuș, l-au pus pe noul frate să citească Ceasul al nouălea în pronaosul bisericii, și acesta, cu puțina învățătură de care avusese parte, silabisea. Starețul s-a mâniat, l-a apucat de barbă și i-a spus cu asprime: „Ce-i asta? Să nu mai calci pe aici! Să te apuci să înveți!"

A fost, cu siguranță, o mare jignire să-i arate ușa bisericii, dar el nu a părăsit mănăstirea. S-a închis în chilie și a început să se roage. O ruga cu lacrimi pe Maica Domnului să-l ajute, nu pentru că voia să dovedească ceva sau pentru că se simțise rănit, ci pentru că fusese pricina supărării starețului.

Rugăciunile și eforturile sale au fost neîncetate. Noaptea dormea foarte puțin. A luat o carte, *Teorie și practică muzicală*, și citea neîncetat. „Nu aveam somn noaptea și citeam aceste lucruri", povestea părintele. Și atunci a avut parte de dumnezeiasca luminare. Într-o noapte, o lumină de nedescris a pătruns în chilie, l-a învăluit

cu toful, simțind o mare bucurie. Când cineva l-a întrebat, mai târziu, cât a durat această bucurie, părintele a răspuns: „Până acum, când vorbim, încă o simt.”

La slujba de priveghere a cântat, deși înainte nu știa nimic despre cântarea psaltică. Văzând asta, starețul s-a mirat. Tânărul călugăr a reușit nu numai să citească, dar și să învețe dogmele Bisericii, atât de bine precum un bun dogmatist. Prin descoperire dumnezeiască a învățat întregul tipic al Bisericii, toate glasurile. Ceilalți călugări, văzându-l că știe, au fost surprinși. Dar el nu a spus nimic. Numai unui prieten și frate de nevoie i-a dezvăluit adevărul.

S-a nevoit deci ca novice timp de trei ani și a primit numele de Hariton. Ca tânăr călugăr, a intrat repede în esența monahismului ortodox și viața lui s-a îndreptat spre adorarea neîncetată a lui Dumnezeu și marea dragoste față de frații săi, arătând totodată nepăsare față de toate cele materiale. Era atât de preocupat de cele duhovnicești, încât a rugat-o pe Maica Domnului să îl lase fără părul bogat și des, pentru că nu voia să piardă timp cu îngrijirea lui, dar și ca să biruiască slava deșartă și mulțumirea de sine, de care sunt absorbiți atâția oameni. Stăpâna Născătoare de Dumnezeu, pe care o iubea și o cinstea mai mult decât pe oricine altcineva, i-a ascultat cererea, a doua zi dimineată descoperind că perna pe care dormea era plină de părul său, pe care l-a sacrificat cu bucurie.

Era foarte atent cu ceilalți. Purta grijă de ascetiei care viețuiau în împrejurimi, cărora le ducea el însuși mâncare sau pe care îi ajuta cu ce aveau nevoie. Călugări bătrâni, care l-au cunoscut în acea perioadă, precum părintele Macarie și părintele Hrisant, au mărturisit mai târziu că nimeni din Sfântul Munte nu a avut de zis ceva rău despre el.

Unul dintre cei de care avea grijă este amintit și de Sfântul Paisie în cartea sa *Părinți athoniți și despre viețuirea în Sfântul Munte*. E vorba despre părintele Constantin din Kalentsi, Dodoni, în Epir. Hariton l-a îngrijit mult pe acest părinte, ce locuia într-o chilie dărapănată a mănăstirii Cutlumuș, care mai demult se numea „Mănăstirea iubitorilor de frați”, închinată Sfântului Gheorghe. De timpuriu și-a dat seama că bătrânul călugăr urma calea deosebită, dificilă, dar și minunată a nebulniei pentru Hristos, a înțeles că nu era nebun – așa cum credeau unii vizitatori, ajungându-se să fie trimis la examinări medicale în afara Sfântului Munte, în Salonic – și îi arăta respect, îi dădea chiar și haine sau orice altceva putea.

Odată, când a dispărut, Hariton a ieșit cu alți călugări și l-au căutat, gândindu-se că aveau să îl găsească undeva înghețat, pentru că ninsese mult. La un moment dat, undeva între Careia și Cutlumuș, au văzut că într-un loc zăpada se topise și de acolo ieșea abur. S-au apropiat, au săpat în zăpadă aproape o jumătate de metru și l-au găsit pe bătrânul Constantin dormind; era